

Eesti Koolinoorsoo Keskliidu

PÕHIKIRI.

Minis'e ja Bellinson'i trükk. Narwas.

I. Keskliidu siht.

§ 1. Eesti Koolinoorsoo Keskliidu siht on:

- a) Kõigi ideeliste koolinoorsoo organisatsioonide koondamine, nende aineiline ja vaimline toetamine ja edustamine.
- b) Koolinoorsoo organiseerimine eneseharimiseks ja kultuuritööks.
- c) Koolinoorsoo, eriti tema organiseeritud osa huvide kaitsmine.
- d) Karskustöö edendamine koolinoorsoo seas.
- e) Üldkultuuriliste ürituste jõukohane toetamine.

II. Keskliidu tegevus.

§ 2. Enda sihi saavutamiseks Keskliit:

- a) Koondab enda ümber kõik koolinoorsoo organisatsioonid, kelle sihid kokkukõlas Keskliidu omadega; saadab ühinguisse soovikorral referente lektoreid ja organisatoreid, võimaluse korral ametisse pannes alalist instruktorit; sõlmib sidemeid koolinoorsoo ja üldkultuuriliste organisatsioonidega, võtab edustajate kaudu nende kongresses, koosolekuist, pidustusist ja muist üritusist osa.
- b) Organiseerib uusi koolinoorsoo-ühinguid, kus neid senni veel ei ole.
- c) On koolinoorsoo huvide valvel, esinedes tarbekorral vastavais ametiasutuses ja ajakirjanduses palvete, sooviavalduste, seletuste ja märgukirjadega.

- d) Korraldab üleriiklisi noorsoo päevi, erikongresse, ekskursioone, kursusi, näitusi, annab välja ja levitab otstarbekohast kirjandust, ajakirjandust ja lendlehti, määrab stipendiume eriküsimuste läbitöötamiseks ja auhinde võistlustöile, asutades võimalust mõõda selleks erikapitaale. On koolinoorsoole kõigiti abiks kodumaa tundaõppimisel, kirjanduse muresemisel j. n. e.

Märkus: Kirjanduse ja ajakirjanduse väljaandmist ning levitamist toimetatakse vastavale seaduse ja määruste alusel.

- e) Korraldab koolinoorsoo liikumise tundmaõppimiseks ankeete, kogub statistilist materjali, asutab sellekohase arhiivi ja annab välja vastavat kirjandust.
- f) Organiseerib koolinoorsoo abi Eesti kultuuriliseks üritusiks, nagu vanavara korjamine, kodumaa kirjeldamine j. n. e.
- g) Paneb toime ainelise jõu suurendamiseks või erisihiliste kapitaalide asutamiseks korjandusi, lotereid j. n. e. sellekohaseid määrusi silmas pidades.

III. Keskliidu tegevuspiirkond ja õigused.

- § 3. E. K. Keskliidu tegevuspiirkond on Eesti Vabariik.
- § 4. E. K. Keskliidu võib olla oma lipp ja märk ning pitsat pealkirjaga: „Eesti Koolinoorsoo Keskliit“.

IV. Keskliidu koosseis.

- § 5. E. K. Keskliit seisab koos iseseisvaist õpilasuhiin-guist, kes töötavad oma põhikirja järgi, mis sea-duslikus korras registreeritakse.

Märkus: Keskliitu kuuluvad ühingud võivad ise-keskis grupeeruda.

- § 6. Liikmeid võtab vastu ühingu peakoosoleku soovi-avalduse põhjal Sekretariaat pannes neid lähemal Asemikke Kogu koosolekul kinnitamiseks ette. Ühes soovivavaldusega tuleb saata Sekretariaadile põhikiri, teated liigete arvust, senisest tegevusest ja juhatuse koosseisust.

Märkus: Mittevastuvõtmise korral on ühingul õigus appelleerida Asemikke Kokku ja sealt kongressi.

- § 7. Liikmed on kohustatud maksma teatavaid ^{0/60/0} endi sissetulekust keskliidu heaks. Maksu suuruse ja tähtaja määrab kongress Asemikke Kogu ette-panekul iga aasta kohta eraldi kindlaks.
- § 8. Oma kohuste mittetäitmise ehk Keskliidu au vas-tase ülespidamise korral on Asemikke Kogul ^{2/3} häälteenamusega õigus terveid ühinguid väljaheita; või nende üksikute liigete lahkumist nõuda.
- § 9. Ühingu loetakse Keskliidust lahkunuks, kui ühingu pääkoosoleku vastav otsus Sekretariaadile kätte saadatud. Otsus peab olema vastu võetud ^{2/3} häälteenamusega.

V. Administratsioon.

- § 11. E. K. Keskliidu tegevust juhivad:
- Kongress,
 - Asemikke Kogu,
 - Sekretariaat ja
 - Toimkonnad.

A. Kongress.

- § 12. Kongress on Keskliidu kõrgemaks võimuks, kelle otsused sunduslikud on kõigile Keskliitu kuulu-vaile ühingule.
- § 13. Kongressi ülesandeks on:
- tähtsamate Keskliidule alluvate küsimuste otsustamine.

- b) Keskliidu häälekandja väljaandmise korra kindlaks määramine.
 - c) Sekretariaadi ja häälekandja igaaastase aruande kinnitamine.
 - e) Sekretariaadi, häälekandja, toimetuse ja toimkondade valimine.
 - h) tähtsamate koolinoorsoo ellu puutuvate küsimuste harutamine ja nende asjus seisukoha võtmine.
- § 14. Kongress seisab koos:
- a) Keskliitu kuuluvate ühingute ja nende vilistlaste kogude edustajaist, iga 25 liikme ehk selle osa päält üks,
 - b) häälekandja toimetuse edustajast,
 - c) sekretariaadi poolt kutsutud auvõõraist, kel aga ainult sõnaõigus.
- Märkus: Edustajad valitakse ühingu pääkoosolekul ja varustatakse mandaadiga, mis kannab ühingu juhataja ja sekretääri allkirja.
- Märkus: Ühingu, kus alla 15 liikme jäävad ilma edustuseta.
- § 15. Kongressi kutsub kokku vähemalt kord aastas Asemikke Kogu, ehk tema volitusel Sekretariaat ära määrates selle aja, koha ja päevakorra. Erakordist kongressi on õigus kokku-kutsuda ka ¹/₃ Keskliitu kuuluvail ühinguil kui Asemike Kogu seda nende nõudmisel ei tee. Kongressist tuleb teatada ühingute juhatusele vähemalt kuu aega enne kongressi algust.
- § 16. Kongress on otsusvõimeline, kui vähemalt 50% Keskliitu kuuluvast ühingust edustet.

B. Asemikke Kogu.

- § 17. Asemikke Kogu on kongressi vaheaegadel Keskliidu otsustavaks organiks. Tema ülesandeks on eriti:
- a) kongressi otsuste makspanemiseks Sekretariaadile erimääruste ja juhtnõuade andmine,
 - b) uute liikmete vastuvõtmine ja kinnitamine.
 - c) üleriiklise: „Noorte püha“ aja ja koha kindlaks määramine ja selle päätoimkonna valimine.
 - d) Keskliidu eelarvete läbivaatamine ettepanekuks kongressile,
 - e) edustajate saatmine ja
 - h) sidemete sõlmimine § 2 ettenähtud organisatsioonidega, millest tähtsamad kongressile kinnituseks tuleb ette panna.
- § 18. Asemikke Kogu seisab koos Sekretariaadi ja häälekandja toimetuse edustajaist kummagi poolt üks, ning ühingute edustajaist, kelle arv on järgmine:
Kui ühingul on	100 — 200	liiget, siis	1	edustaja
„ „ „	200 — 400	„ „	2	„
„ „ „	400 — 600	„ „	3	„
„ „ „	600 — 800	„ „	4	j.n.e
- iga toimkonna ühel edustajal on sõnaõigus.
- Märkus I: Ühingu, kus alla 100 liikme, jäävad edustuseta.
- Märkus II. Mitme asemikke Kogus edustamata ühingu liitumise korral loetakse nende liikmete arv ühte.
- Märkus III: Edustajad valitakse ühingu juhatuse poolt ja varustakse tarvilise mandaadiga.
- § 19. Asemikke Kogu koosoleku kutsub kokku Sekretariaat, vähemalt kord aastas, teatades koosoleku aja, koha ja päevakorra vähemalt kaks nädalat enne koosolekut kõigile liikmeile.

Märkus 1: Erakorralist Asemikke Kogu koosolekut kokku kutsuda on õigus toimkondadel, häälekandja toimetusel ehk 1/3 liikmel kui Sekretariaat nende sellekohast nõudmist ei täida.

Märkus 2: Asemikke Kogu võib asju otsustada ka kirjateel, kus juures kõik asjasse puutuv materiaalselt igale liikmele kätte saadetakse.

- § 20. Asemikke Kogu koosolek on otsusvõimeline, kui vähemalt 50% Keskliidu liikmeid edustet. Otsustakse liht hääleteenamusega. Asemikke Kogu otsused on kõigile Keskliitu kuuluvaile ühinguile sunduslikud, appelleerida nende peale võib kongressil.
- § 21. Asemikke Kogu koosolekuid peetakse kongressi kodukorra järgi.

C. Sekretariaat.

- § 22. Keskliidu jooksev asjaajamine ning kongressi ja Asemikke Kogu otsuste täidesaatmine on Sekretariaadi ülesanne. Eriti on tal kohuseks:
- a) Asemikke Kogu kokkukutsumine ja selle koosoleku päevakorra kokku seadmine.
 - b) kongressi kutsete laialisaatmine,
 - c) nute liigete vastuvõtmine,
 - d) Keskliidu eelarve ja aruande kokkuseadmine,
 - e) statistilise materiaali kogumine,
 - f) seltskonna tutvustamine Keskliidu tegevusega ajakirjanduse kaudu ja
 - g) kontakti hoidmine Keskliidu liikmete vahel.

Märkus: Põhimõttelisi otsusi kongressi ja Asemikke Kogu otsuste piires võib Sekretariaat ainult neil juhtumistel teha, kui asi kiiret otsustamist nõuab ehk rutuline Asemikke Kogu kokkukutsumine võimata.

Need otsused tulevad aga ligemale Asemikke Kogu koosolekule kinnitamiseks ettepanna.

- § 23. Sekretariaat on viieliikmeline ja valitakse ühes kolme kandidaadiga kongressil ühe aasta peale.
- § 24. Sekretariaadi asukoht on Tallinn.
- § 25. Sekretariaadil on oma pitsat pealkirjaga „Eesti Koolinoorsoo Keskliidu Sekretariaat.“

D. Toimkonnad.

- § 26. Eriülesannete täitmiseks võib Keskliit asutada toimkondi, kelle liikmed valib see orgaan, kes toimkonna ellu kutsub. Alaliste toimkondade liikmed valitakse ühe aasta peale, ajutised, — nende tegevuse kestvuse ajaks, aga mitte kauemaks kui üheks aastaks.
- § 27. Toimkonnad annavad endi tegevusest aru sellele orgaanile kelle poolt nad ellu kutsutud, kui ka Asemikke Kogule või kongressile nende sellekohasel nõudmisel.

Revisjon ja likvidatsioon.

- § 28. Sekretariaadi, häälekandja toimetuse ja eritoimkondade majanduslise tegevuse revideerimiseks valib toimkondi ellu kutsuv orgaan ehk kõrgem instants revisjon-toimkonna, kelle asukoht revideeritava asutusega ühes linnas.
- § 29. Keskliidu tegevust võib lõpetada kongress 2/3 häältel enamusega. Tegevuse lõpetamise puhul otsustab Keskliidu varanduse üle kongress ja valib samal koosolekul oma otsuse täitmiseks likvidatsioon-toimkonna, kelle aruande kinnitab Asemikke Kogu koosolek. Keskliidu tegevus loetakse lõpetatuks alates likvidatsioon-toimkonna aruande kinnitamisest.

§ 30. Keskliidu põhikirja muuta võib kongress ^{2/3} hääle enamusega.

Käesolev Eesti Koolinoorsoo Keskliidu põhikirja on Haridusministeeriumis ministeeriumi 1921 aasta 2 mai Nr. 22202 määruse järgi registreeritud.

Tallinnas,

12. detsembril 1921 a.

Nr. 26572.

Haridusminister: **H. Bauer.**

Kooliosakonna juhataja: **G. Olik.**

Eesti Koolinoorsoo Keskliidu kongressi kodukord.

I Avamine.

1. Kongressi avab Asemikke Kogu edustaja, andes teada juhatusel poolt kindlaks määratud päevakorra.
2. Pärast avamist valitakse avaja juhatusel kongressi juhatus (3 juhatajat ja 6 protokollikirjutajat).
3. Juhatusel valimise järele määrab kongress kindlaks päevakorra, koosolekute aja ja võtab vastu kodukorra.

II Koosolekute kord.

4. Kongressi juhatusel liikmed jaotavad töö enese vahel ise ära.
5. Korrapidamine koosolekul on juhataja hooleks. Temal on õigus kõnelejaid peatada ainest kõrvale kaldumise, korra rikkumise ja haavavate sõnade tarvitamise puhul, kõnelejatele mittekohaste sõnade ja ütluste eest märkusi teha, korrale kutsuda ja kahekordse hoiatuse järele sõna ära võtta.
6. Üleilidise ärevuse korral on juhatajal õigus koosolekut katkestada või vaheaega kuulutada.
7. Kongressist osavõtja, kes juhataja tegevusega rahul ei ole, võib nõuda selle protokolleerimist. Ei ole kongressi enamus juhataja tegevusega rahul, siis peab juhataja andma koosoleku juhatamise teisele juhatajale ja umbusalduse avaldamise korral juhatusel lahkuma, kuna tema asemele valitakse tarbekorral uus juhatusel liige.
8. Koosoleku kohta kirjutatakse protokoll, kuhu üles tähendatakse koosoleku ja läbirääkimiste käik, ettepanekud ja vastuvõetud otsused.

9. Protokolli kinnitab kongressi juhatus oma allkirjadega.

10. Juhataja annab sõna üleskirjutamise järjekorras; tahab juhataja ise küsimuse kohta sisuliselt sõna võtta, siis peab ta oma kõne ajaks juhatusse teisele juhatusse liikmele edasi andma.

Märkus: Võrrad võivad kongressil sõna saada kongressi enese otsusel.

11. Ettepanekute arutamisel saab sõna kõige pealt aruandja ehk ettepaneku tegija. Asemikke Kogu ja Sekretariaadi ettepanekute arutusel üks Sekretariaadi liige, samuti on neil sõna väljaspool järjekorda ja läbirääkimiste lõpul viimastena läbirääkimiste kokkuvõtteks ja lõpuseletuseks.

12. Sõna antakse väljaspool järjekorda erakorraliseks teadaandmiseks, koosoleku ja asjaajamise korra kohta, tegelikuks märkuseks, hääletamise motiivide kohta ja isiklikus asjus, kuid ainult üks kord ja mitte üle 5 minuti. Sellejuures antakse sõna hääletamise motiivide kohta enne hääletamist ja isiklikus asjus koosoleku lõpul. Viimaste küsimuste juures vaielusi ei lubata. Üksiku küsimuse arutamise korra kohta antakse sõna kahele poolele ja kahele vastu. Faktiliseks märkuseks antakse sõna kõne või seletuse lõpul väljaspool järjekorda.

13. Koosolek võib kõnele lühendamise asjus kitsendusi maksta panna, kõne aega vähendada, kõneleajate nimekirja kinni panna ehk vaielusi hoopis ära lõpetada, ilma et üleskirjutatud kõneleajale enam sõna antaks. Neid ettepanekuid teha ei ole lubatud koosoleku juhatajal.

14. Iga kongressist osavõtja võib koosolekul ettepanekuid teha. Ettepanekud peavad kirjalikud olema, kui juhataja seda nõuab.

15. Koosolek otsustab, kas ettepanekuid kohe harutusele võtta, ehk nad sektiiooni või komisjoni läbivaatamiseks anda.

16. On küsimus otsustatud sektiiooni või komisjoni anda, siis tuleb ta arutamisele sektiiooni või komisjoni ettepanekuna.

17. Enne ettepaneku üksikasjalist arutamist avatakse ettepaneku üle üldilised läbirääkimised.

18. Pärast üldilisi läbirääkimisi teeb koosolek otsuse, kas ettepaneku üksikasjalisele arutamisele asuda, ettepanek tagasi lükata, uuesti läbivaatamisele anda, või päevakorralt ära jätta.

19. Parandused, mis ettepaneku juures tehakse, tulevad juhatajale sellekohase nõudmise peale kirjalikult anda.

III. Hääletamine.

20. Hääletamine sünnib avalikult või kinniselt. Valimistel ja isikutesse puutuvais küsimustes tuleb ettevõtta kinnine hääletamine, kui seda nõuavad vähemalt 25 kongressi liiget. Põhjusmõtteliku küsimused otsustatakse avalikult.

21. Enne hääletamist avaldab koosoleku juhataja kõik ettepanekud ja seletab, kuidas ta mõtleb neid hääletada. Hääletamist toimetab juhataja järgmiselt: On ainult üks ettepanek, siis loeb ta hääli „poolt“, „vastu“ ja tunnistab ettepaneku vastuvõetuks, kui see hääli „poolt“ rohkem sai kui „vastu“. Erapooletuks jääb hääli arvesse ei võeta.

On mitu ettepanekut, mis üksteisele vastandid, siis hääletab ta esmalt kõik ettepanekud ainult „poolt“ ja tunnistab selle ettepaneku vastuvõetuks, mis sai „poolt“ kõige rohkem hääli, s. o. absoluutse enamuse. Ei saanud ükski ettepanek absoluutset enamust, siis hääletab ta kõik ettepanekud uuesti, nüüd aga juba „poolt“ ja „vastu“, esimesel korral saadud hääle rohkuse järele, ning tunnistab vastuvõetuks selle ettepaneku, mille „poolt“ hääle arv, kui neist „vastu“ hääled maha arvatud, kõige suurem on. Ei läinud ka sel teel ükski ettepanek läbi, siis loetakse küsimus otsustamatuks, kui uusi ettepanekuid ei tehta.

22. Juhataja paneb ettepanekud hääletamisele selles järjekorras, nagu nad tehtud. Ettepanekud aga, mille vastuvõtmise korral teiste ettepanekute hääletamine ülearuseks saab, või mis oma ulatuse poolest teistest kaugemale lähevad, hääletatakse esimestena.

Ettepaneku tegija ja iga kongressi liige võib nõuda ettepaneku osade viisi hääletamist.

23. Kõik parandused ja täiendused hääletatakse enne, kui need punktid ehk ettepanekud, mille kohta nad tehtud.

24. Kui ettepanekutegija ehk aruandja parandusega või täiendusega ühineb, ei panda seda parandust eraldi hääletamisele, vaid hääletamisele tuleb terve ettepanek muudetud kujul.

25. Kui parandusi ja täiendusi mitu, siis hääletatakse kõige pealt need, mis ettepanekust kõige rohkem erinevad, kui sarnast vahet ei ole, siis hääletatakse sisseandmise järjekorras.

26. Kongressi koosolekud on otsusevõimulised, kui on ilmunud vähemalt pooled hääleõiguslistest osavõtjatest. Koosolek püsib otsusevõimulisenä kunni keegi ei ole üles võtnud kvoorumi küsimust.

Seigub ülelugemisel, et kvoorumi ei ole, lõpetab juhataja koosoleku.

K10967